

**Hela Sverige
ska leva!**

VERKSAMHETSPLAN FÖR 2013

2012-11-28

www.helasverige.se

Förord

I verksamhetsplanen för 2013 redovisar vi vår vision, vår värdegrund, våra övergripande mål och vår verksamhetsidé. Vi preciserar verksamheten i insatser formulerade som delmål, som ska uppnås under året. Verksamhetsplanen kompletteras av kansliet med strategier och handlingsplaner för genomförandet.

Hållbara bygder är ledstjärna för vår verksamhet och hållbarheten ska vara både ekonomisk, social och miljömässig. De lokala utvecklingsgrupperna och landsbygden ska gå i täten för omställningen till ett hållbart samhälle.

Det krävs nya stigar och nya strukturer när marknaden och det offentliga försvinner och lämnar ett tomrum efter sig. Därför fäster vi stor vikt vid att bygga landsomfattande nätverk av bymackar, servicepunkter, bygdebolag och fiberföreningar, för att nämna några betydelsefulla verksamheter som krävs för arbete och vardag på landsbygden.

Lokal mobilisering, utbildning och rådgivning för våra medlemmar ges hög prioritet. Våra lokala utvecklingsgrupper är en betydelsefull del av civilsamhället och vi stärker dem i deras uppgift som den första samhällsnivån närmast medborgarna. Genom metoden *Landsbygd 2.0* tar de unga täten i den lokala planeringen och projektet *Små skolor i utveckling* skapar ett nätverk av skolor i framkant. Vi fortsätter vårt arbete med kapitalförsörjningen och fäster särskild vikt vid behoven i norra Inlandet.

Våra insatser för integration och mångfald intensifieras. Vi tar nya steg för att bli Sveriges mest jämställda organisation.

Vi vässar vår opinionsbildning och politiska påverkan i en process fram till Landsbygdsriksdagen våren 2014 och valet på hösten.

Vårt internationella samarbete vidareutvecklas med sikte på en europeisk landsbygdsriksdag i Bryssel hösten 2013.

Inez Abrahamzon
Ordförande

Kenneth Nilshem
Ordförande

Vision

Hela Sverige ska leva!

Värdegrund

Allt vårt arbete har sin utgångspunkt i lokal utveckling för hållbara bygder i ett hållbart samhälle. Med bygdens intressen i fokus är vi nyfikna, vidsynta, generösa och nyskapande. Vi tar del av andras erfarenheter och delar med oss av våra, såväl nationellt som internationellt. Demokrati, mångfald och jämställdhet präglar vårt arbetssätt.

Övergripande mål

Lokala utvecklingsgrupper ska nå största möjliga demokratiska, ekonomiska, sociala och miljömässiga framgång.

Verksamhetsidé

Vi stödjer lokal utveckling, stimulerar samverkan, bildar opinion och påverkar politiken. All verksamhet präglas av vår värdegrund.

Prioriterade områden

Hållbara bygder

Lokalt inflytande och lokal planering
Lokal finansiering och företagande
Lokal service och infrastruktur
Jämlikhet, jämställdhet, integration och mångfald
Omställning Sverige

Mobilisering, kompetensutveckling och organisering

Lokal mobilisering, kompetensutveckling och rådgivning
Kommunikation och opinionsbildning
Internationellt samarbete

Stigfinnare

Stimulans till medlemmar som på ett särskilt sätt utmanar, prövar nya idéer, skapar strukturer och leder utvecklingsarbetet vidare.

Verksamhet

Hållbara bygder

Vårt arbete leder till hållbara bygder med starkt inflytande, god lokal ekonomi, väl fungerande service och infrastruktur, social gemenskap och effektiv användning av miljöresurser.

Lokalt inflytande och lokal planering

Vi har engagerat oss i, och lyft fram, tre nya exempel på bygder där satsningar görs för att öka det lokala inflytandet. Det har inspirerat andra till liknande initiativ.

De handledningar vi tagit fram för lokal planering, bland annat Sverige ställer om, ungas planeringsverktyg Landsbygd 2.0 ("Duken") och handboken för lokal finansiering, omsätts och används flitigt i det lokala utvecklingsarbetet.

Lokal finansiering och företagande

Vi har etablerat ett program för "bygdebolag" med medel från Tillväxtverket och Inlandsinnovation AB.

Vi har spridit kunskap om lokal ekonomi och inspirerat deltagarna till handling genom de lokalekonomidagar vi genomfört i samarbete med flera andra aktörer.

Kapitalet i Mikrofonden har vuxit till tio miljoner kronor och har använts för investeringar hos lokala föreningar och småföretag på landsbygden.

Vi har gjort en analys av intresset för, och möjligheterna till, att ombilda regionala kreditgarantiföreningar till kreditgarantiföreningar för social ekonomi och lokal utveckling/regionala Mikrofonder.

Vi har underlättat för de lokala utvecklingsgrupperna att ta för sig av resurserna i olika utvecklingsprogram, som EU-programmen.

Lokal service och infrastruktur

Vi har stärkt strukturer för den lokala servicen. Nätverket av Bymackar har växt till 100 anslutna mackar.

Vi har initierat satsningar för att etablera nya strukturer. Det har skapats ett närmare samarbete mellan de fristående lanthandlarna, ett nätverk av 50 servicepunkter och ett nätverk av ett tiotal innovativa små skolor.

Vi har arrangerat en servicekonferens tillsammans med Landsbygdsmentorerna och Tillväxtverket i början av 2013.

Vi har initierat ett samarbete mellan lokala fibernätverk och bidragit till att etablera en bra support för både start och drift av dessa nätverk tillsammans med bland annat LRF, Coompanion, Post- och Telestyrelsen (PTS), Bredbandsforum, Tillväxtverket och Jordbruksverket.

Vi har genomfört regionala och lokala träffar tillsammans med Posten och Telia om e-handel och teknikskiftet för telefonin.

Jämlikhet, jämställdhet, integration och mångfald

Vi har tagit stora steg på vägen mot ett jämställt inflytande på alla plan, jämnt fördelad representation och lika lön för lika arbete i vår organisation.

Vi har följt upp vår ambitiösa satsning på jämställdhet inom vår organisation och genomfört en nationell och fem regionala utbildningsträffar för länsavdelningarna.

En särskild satsning har gjorts för de länsavdelningar som inte helt uppfyllt våra målsättningar för jämställdheten.

Det delade ledarskapet i riksorganisationens styrelse har lett till efterföljd hos länsavdelningar, kommunavdelningar och lokala grupper.

Vi har lyft fram nya goda exempel via hemsida och skrifter som visar den potential för utveckling som finns i mångkulturella samhällen.

Våra länsavdelningar, lokala utvecklingsgrupper och medlemsorganisationer har inlett samarbete med ytterligare ett par kommuner på landsbygden och i storstadsområden för att stimulera utbyte och integration.

Vi har fått en rikstäckande invandrarorganisation som medlem.

Tillsammans med vår länsavdelning i Blekinge och ESF-rådet med flera, har vi arrangerat en konferens i Stockholm om social ekonomi och landsbygden som resurs för tillväxten.

Omställning

Vi har tagit fram goda exempel för en hållbar utveckling där de lokala utvecklingsgrupperna går i täten.

Vi har bildat ett nätverk av 25 lokala utvecklingsgrupper som ställer om.

Vi har växlat upp våra egna medel med betydande extern finansiering.

25 omställningsgrupper har blivit medlemmar i vår organisation.

Vi har spridit erfarenheterna från energiprojektet med Svenska kyrkan i Östergötland och fått fler län och stift att följa efter.

Vi har startat ett projekt om lokala energibalanser som komplement till det regionala projektet i Östergötland.

Vi har spridit överenskommelsen om vindkraften till fler bygder och fört in vindkraften i skogsbrukets certifiering enligt FSC:s (Forest Stewardship Council) standard.

Mobilisering, kompetensutveckling och organisering

Engagemang, samarbete, kompetensutveckling, rådgivning, opinionsbildning såväl nationellt som internationellt, utvecklar byarörelsen och politiken.

Lokal mobilisering, kompetensutveckling och rådgivning

Vi har ökat engagemanget, stärkt identiteten och samhörigheten för lokal utveckling inom Byarörelsen genom utbildningsinsatser i samarbete med medlemsorganisationerna. De studieförbund som är våra medlemmar har spelat en särskilt framträdande roll.

Utbildningsmaterial för lokal mobilisering och effektivt lokalt utvecklingsarbete är framtaget och attraktivt paketerat.

De ungas engagemang i främst Landsbygd 2.1, där metoden Landsbygd 2.0 för lokal planering omsatts i praktiken, har medverkat till en förnyelse av byarörelsen.

Kommunavdelningarna har stärkts genom utbildningsinsatser och har utvecklat samarbetet med sina kommuner.

Vi har etablerat en bra struktur i ett par regioner för coachning och rådgivning till lokala utvecklingsgrupper i samarbete med Landsbygdsnätverket och våra medlemsorganisationer.

Konceptet ”Fria metoder” har vidareutvecklats i samarbete med Coompanion, ABF, Studieförbundet Vuxenskolan och Centrum för mobilisering och samverkan, Cesam.

Konferensen *Kultur kan göra skillnad* har genomförts i Bräcke med länsavdelningen i Jämtlands län i spetsen och med stort deltagande och gott resultat.

Kommunikation och opinionsbildning

Vår kommunikation är lättillgänglig och anpassad för våra målgrupper med hemsidan, nyhetsbladet, skrifter och filmer som viktiga verktyg. Vi nyttjar flitigt sociala medier.

Vi har aktivt och systematiskt deltagit i samhällsdebatten för att förbättra politiken för landsbygden och lokal utveckling genom artiklar och uttalanden i både lokala och nationella media, liksom genom nätverkande med politiker och tjänstemän.

Vi har tagit fram ett handlingsprogram för att påverka politiken.

Vi har förberett för de lokala grupperna att ta för sig av resurserna i kommande utvecklingsprogram, som EU-programmen.

Förberedelserna för Landsbygdsriksdagen i Gävleborgs län våren 2014 har pågått med sikte på att ge arrangemanget politisk tyngd inför valet.

Vi har genomfört utbildningar för bland andra våra länsavdelningar i kommunikation och mediehantering.

Internationellt samarbete

Hela Norden ska leva har stärkts genom ett mer aktivt deltagande från fler nordiska länder. Nyhetsbrev har spridits, hemsidan har vidareutvecklats och ett gemensamt projekt har initierats.

Vi har hjälpt till med att etablera Landsbygdsriksdagar i Skottland och Tyskland.

Vi har bidragit till att genomföra sammanläggningen av European Rural Community Association, ERCA, och European Rural Alliance, ERA, och därmed stärkt samarbetet för att utbyta erfarenheter mellan europeiska byarörelser och förbättra politiken.

Vi har tillsammans med nationella aktörer, europeiska landsbygdsnätverk och EU-parlamentariker genomfört en europeisk landsbygdsriksdag, European Rural Parliament, i Bryssel hösten 2013. Samarbete är fördjupat med länder på Balkan, som kandiderar till medlemskap i EU.

Vi har påverkat EU:s landsbygdpolitik för nästa programperiod till att bättre stödja lokala utvecklingsinitiativ, Community Led Local Development (Leader), genom nätverkande, skrivelser med mera.

Stigfinnare

Nya strukturer stärker lokalsamhället i de tomrum som marknadskrafterna och det offentliga lämnar.

Vi har stimulerat och synliggjort fem stigfinnarinitiativ som löst hinder och banat väg för nytänkande hos andra.

Vi har uppmärksammat organisationer eller personer som påtagligt har underlättat för lokala utvecklingsgrupper att nå framgång i sitt arbete – årets stigfinnare.

Vi deltar aktivt i Inlandslyftet för att utveckla infrastrukturen, kapitalförsörjningen, rådigheten över, och utbytet av, naturresurserna samt samarbetet över gränserna mot Norge och Finland.

Våra medlemmar

De lokala utvecklingsgrupperna

De lokala grupperna har stärkt sin kapacitet genom insatser för lokal mobilisering och effektivt utvecklingsarbete tillsammans med folkbildningen, främst de studieförbund som är medlemmar hos oss.

Styrelsens nya utbildningsgrupp har sjösatt den planerade satsningen på utbildning för de lokala grupperna.

Den regionala nivån

Våra länsavdelningar har stärkt sin kapacitet genom utbildning, erfarenhetsutbyte och projekt. Minst fem nationella utbildningsträffar har hållits. Två nationella ordförandeträffar och fem regionala utbyten för länsavdelningarna har genomförts. Minst hälften av länsavdelningarna driver egna projekt.

Länsavdelningarna har stärkt våra cirka 100 kommunavdelningar genom särskilda utbildningsinsatser.

Medlemsorganisationerna

Samarbetet med våra medlemsorganisationer har vidareutvecklats genom gemensamma aktioner och aktiviteter. Fler medlemsorganisationer har varit med i gemensamma projekt.

Medlemsorganisationerna har deltagit aktivt i våra arbetsgrupper för omställning, utbildning, unga och internationellt samarbete.

Tillsammans har vi bildat opinion för landsbygden och lokal utveckling.

Medlemsregistret och bygdebanken

Vi har ett uppdaterat medlemsregister över grupperna i hela landet samt en informativ bygdebänk med 3 000 publika grupper, det vill säga 1 000 nya grupper som presenterar sin verksamhet.

Våra samarbetspartners

Vi har ett brett kontaktnät även utanför medlemskretsen, och det har ytterligare stärkts med exempelvis invandrarföreningar och miljöorganisationer.

För att påverka utvecklingen och politiken har vi fortsatt vårt deltagande i partnerskap, övervakningskommittéer, utredningar, arbetsgrupper och projekt. Exempel är grupper inom överenskommelsen mellan regeringen, de idéburna organisationerna och SKL. Våra länsavdelningar medverkar i partnerskap och andra grupper på regional nivå.

Vi har inlett samarbete med ytterligare en Landsbygdspartner utöver Posten Norden, Telia och Kraft & Kultur.

Vi har utvecklat ambassadörskapet med vår landsbygdsambassadör armbryterskan från Ensamheten, Heidi Andersson.

Vår styrelse

Vi har vidareutvecklat styrelsens arbete genom det delade ledarskapet och genom fördjupade kompetenser inom prioriterade områden och stärkt samspelet med kansliet.

Styrelsens medverkan i utvecklingsarbetet har stärkts genom inrättandet av fyra arbetsgrupper; unga, utbildning, omställning och internationellt samarbete. Gruppen med representanter i övervakningskommittéerna samt styrelsens jämställdhetsansvariga har fortsatt sitt angelägna arbete.

Styrelsen har tagit aktiv del i processen inför Landsbygdsriksdagen i Gävleborgs län.

Vårt kansli

Nya system och åtgärder för att utveckla arbetsmetoder, rutiner med mera har omsatts i ett väl fungerande arbete. Exempel är registerhantering, ekonomisystem och projekthantering.

Vi har stärkt kansliet med en kommunikatör/informatör.